

Lapin alueelliset kehitysnäkymät kevät 2026

Taulukko Lapin maakunnan avainluvut (tilastojen lähteet: Tilastokeskus sekä KEHA-keskuksen Työllisyyskatsaus ja Työnvälitystilasto)

Muuttuja	Tuoreimman tiedon ajankohta	Tuorein tieto	Vuosi aikaisemmin	Muutos vuodessa	Muutos vuodessa (%)
Väkiluku	31.12.2025	176 215	176 151	64	0,0 %
Työttömät työnhakijat laskentapäivänä	Helmikuu 2026	8 183	8 549	-366	-4,3 %
Alle 25-v. työttömät työnhakijat	Helmikuu 2026	933	876	57	6,5 %
Pitkäaikaistyöttömät	Helmikuu 2026	2 545	2 129	416	19,5 %
Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta	Helmikuu 2026	9,9	10,5	-	-0,6 %-yks.
Uudet avoimet työpaikat kuukauden aikana	Helmikuu 2026	2 646	2 487	159	6,4 %

Yleiskuva alueen tilanteesta ja näkymistä

Geopoliittinen murros korostaa Lapin ainutlaatuista asemaa. Euroopan ja arktisen alueen turvallisuustilanteen kiristyminen vahvistaa pohjoisen alueen roolia Naton puolustuksessa ja lisää pohjoisen infrastruktuurin, huoltovarmuuden ja logististen yhteyksien merkitystä. Samalla Lapin merkittävät luonnonvarat, uusiutuvan energian tuotantopotentiaali sekä kasvavat matkailijavirrat avaavat uusia kasvunäkymiä. Kiinnostus Lappia kohtaan on suurta ja sitä osoittavat useat viimeaikaiset kansainväliset tilaisuudet ja tapahtumat, kuten Platform North, Naton Cold response -sotaharjoitus, Pohjoismaiden puolustusministeriöiden sekä liikenneministeriöiden tapaamiset, MilMob ja korridorikoordinaattori Mario Mauron tapaaminen ja Naton parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtajiston tapaaminen Rovaniemellä.

Epävarmuutta lisäävät muuttuvat veroratkaisut ja kansainväliset kriisit, jotka heikentävät elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Suomessa tarvitaan ennustettavuutta tukevia ja investointeja kannustavia päätöksiä ja politiikkaa. Kansainvälisen toimintaympäristön epävarmuus edellyttää yrityksiltä entistä systemaattisempaa riskienhallintaa, ennakointia ja varautumista. Lapin geopoliittiset skenaariot -työpajassa yritykset tarkastelivat muuttuvan geopoliittisen toimintaympäristön vaikutuksia Lapin elinkeinoelämään ja maakunnan vaihtoehtoihin. DEFENCE puolustusteollisuus, kaksoiskäyttö ja innovaatiot – Lapin strategisen kasvun foorumi kokosi yhteen yrityksiä, aluekehittäjiä ja yrityspalveluverkostoa, tutkimusorganisaatioita ja sidosryhmiä kuulemaan ja keskustelemaan puolustusteollisuuden ja kaksoiskäytön mahdollisuuksista. Nato-jäsenyys, EU- ja kansallinen rahoitus, puolustusvoimien investoinnit sekä arktisen alueen strateginen merkitys luovat merkittäviä kasvumahdollisuuksia lappilaisille

yrityksille hankintoina, kumppanuuksina, rahoituksina ja mahdollisuutena päästä mukaan kansainvälisiin arvoketjuihin.

Geopoliittinen tilanne on lisännyt tarvetta edistää väylien kaksoiskäyttöä ja kehittää huoltovarmuutta. Ruotsiin ja Norjaan johtavien tie- ja ratayhteyksien sekä Kemin ja Tornion satamien merkitys länteen suuntautuvissa kuljetusreiteissä korostuu. Maantieverkko on tärkeä elinkeinoelämän toiminnalle ja kehitymiselle. Perusväylänpidon rahoitus on ollut pitkään liian alhainen, mikä näkyy erityisesti vähäliikenteisemmällä maantieverkolla. Heikkoon kuntoon päässyt vähäliikenteinen tieverkko on erittäin tärkeä muun muassa metsä-, kaivos- ja matkailuteollisuuden kuljetuksille Lapissa, jossa tieverkko on erityisen harva. Lähivuosien perustienpidon rahoitustaso ei mahdollista sen parantamista. Valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2026–2037-perustienpidon rahoitustaso nousee vasta vuonna 2030. Merkittäviä suunnitteilla olevia tiehankkeita ovat muun muassa valtatie 21 parantaminen Enontekiöllä ja valtatie 4 välin Hirvas-Vikajärvi parantaminen Rovaniemellä.

Lapin suosio matkakohteena on lisännyt merkittävästi kansainvälisiä lentoyhteyksiä ja kasvu näyttää jatkuvan. Alueen kunnat ovat sitoutuneet osaltaan rahoittamaan henkilöjunayhteyden avaamista Kemistä Tornion kautta Haaparannalle. Väyläviraston Rail Nordica -hankkeessa suunnitellaan eurooppalaisella raidelevyeydellä yhteydet Haaparannasta Tornion ja Kemin alueelle ja pitkällä tähtäimellä Rovaniemelle ja Ouluun. Hanke on tärkeä sotilaallisen liikkuvuuden ja huoltovarmuuden kannalta sekä tukee myös elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Lapin investointipotentiaali on merkittävä. Hankkeita on runsaasti suunnittelu- kehitys-, luvitus- ja päätösvaliessa. Keskeistä on kyky muuttaa investointipotentiaali ja mahdollisuudet hallituksi, kestäväksi ja alueellisesti tasapainoiseksi kehitykseksi. Investointien toteutumisessa ratkaisevia tekijöitä ovat lupaprosessit, infra, työvoiman saatavuus ja sosiaalinen hyväksyttävyyttä.

Lapin elinkeinoelämän keskeisiin toimialoihin (teollisuus, kaivostoiminta, metsätalous, energia ja matkailu) ja niiden kehittämiseen liittyy ekologinen ja sosiaalinen kestävyys sekä hyväksyttävyyttä. Toimialojen nopea kasvu on nostanut esille tarpeen yhteensovittaa taloudelliset tavoitteet paikallisten yhteisöjen, muiden elinkeinojen ja ympäristön kantokyvyn sekä luonto- ja kulttuuriarvojen säilymisen kanssa.

Lapin strategista kehittämistä ja rahoituksen suuntaamista ohjaa maakuntaohjelma, Lappi-sopimus. Sitä täydentävät laajassa verkostoyhteistyössä laaditut toimiala- ja teemastrategiat ja -ohjelmat. Lapin yrittäjyysstrategia sekä ilmasto- ja energiastrategia ovat edenneet toimeenpanovaiheeseen. Lappibrändi 2.0 ja Lapin luovan alan ja kulttuurin kasvuohjelma ovat viimeistelyvaiheessa. Lapin elinikäiselle ohjaukselle, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluille sekä jatkuvalla oppimisella tehdään yhteistä strategiaa, joka huomioi toimintaympäristön ja toimijaverkoston muutokset. Yhteishankkeessa (Lapin liitto, Lapin ammattikorkeakoulu, Lapin Matkailuelinkeinon Liitto) lähdetään työstämään matkailun strategisia askelmerkkejä tulevaisuuteen. Keskusteluissa on noussut esille myös teollisuuspoliittisen ohjelman tarve. Yhteisellä suunnalla tuetaan investointien edellytyksiä, vahvistetaan sosiaalista hyväksyttävyyttä ja luodaan luottamusta Lapin elinkeinoelämän pitkäjänteiselle kehitykselle.

Lapin kehittämistä on viety eteenpäin myös Pohjoisen Suomen ohjelman kautta. Kyseinen ohjelma koostuu yhteen näkemyksen pohjoisen merkityksestä Suomelle ja kansallisen kilpailukyvyn kasvun ja turvallisuuden tarvitsemia toimenpiteitä. Ohjelman ytimessä ovat logistiikan ja liikenteen kehittäminen, osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen, uudistavat investoinnit, puhdas energia ja huoltovarmuus. Osa ohjelman toimenpiteistä on jo lähtenyt liikkeelle, mutta osa tärkeistä toimenpiteistä odottaa vielä päätöksiä ja rahoitusta.

Pohjoisen Suomen ohjelmassa linjatulla maakunnallisten investointitiimien toiminnan käynnistämällä vahvistetaan pohjoisen Suomen investointikykyä, parannetaan tiedon liikkuvuutta ja rakennetaan yhteistä näkemystä alueen kehityspoluista. Tavoitteena on varmistaa, että investointimahdollisuudet tunnustetaan ajoissa, yritysrajapinnasta nouseva tieto saadaan oikea-aikaisesti yhteiseen käyttöön ja alueelliset sekä valtakunnalliset toimijat työskentelevät koordinoitusti yhteisten tavoitteiden eteen.

Lapin tilanne- ja kehityskuva on monin tavoin koko maata parempi, mutta toisaalta toimialakohtaiset ja alueen sisäiset kuntien väliset erot ovat huomattavia. Alueen elinvoimaa, veto- ja pitovoimaa mittavan EVP-indeksin 25 kärkikunnan joukossa on kokonaisindeksissä Lapista neljä kuntaa (Kittilä, Inari, Kolari ja Rovaniemi), elinvoimaindeksissä seitsemän kuntaa sekä veto- ja pitovoimaindeksissä kolme kuntaa. EVP-kokonaisindeksissä eniten parantaneiden 10 kärkikunnan joukossa puolestaan oli neljä ja eniten laskussa olleiden joukossa vain yksi Lapin kunta.

Lapin väestökehitys on jatkunut ennustettua myönteisempänä. Viime vuonna väestömäärä kasvoi kolmantena vuonna peräkkäin muuttovoiton ansiosta. Väestökasvuun ylsivät Rovaniemen ja Tunturi-Lapin seutukunnat sekä kunnista yhdeksän. Ilahduttavaa oli, että maahanmuuton lisäksi myös kuntien välinen muutto oli plussalla. Maahanmuuton myötä ulkomaan kansalaisten ja vieraskielisen väestön määrä ja osuus Lapin väestöstä on viime vuosina kasvanut. Väestö- ja erityisesti muuttoliikekehitykseen vaikuttaa onnistuminen alueen veto- ja pitovoiman vahvistamisessa.

Haastavaan asuntotilanteeseen tarvitaan nopeita ratkaisuja tukemaan työvoiman saatavuutta ja kiinnittymistä alueelle huomioiden myös kotimaiset ja kansainväliset opiskelijat. Osaratkaisuna Rovaniemellä on käynnistymässä rakennushankkeita helpottamaan opiskelija-asuntotilannetta. Väestökehitys, erityisesti väestön ikärakenne ja alueelliset erot haastavat palvelurakenteita ja työvoiman riittävyyttä. Haasteiden ja muutosten hallintaan tarvitaan ennakoivaa varautumista, alueiden uudistumista ja älykästä sopeutumista eli kasvun ohella huomion kiinnittämistä infrastruktuurin ja palvelujen sekä elinvoiman ja elämänlaadun ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Elinkeinoelämän tilanne ja näkymät

Lapin kehitysnäkymät ovat kokonaisuutena varovaisen myönteiset, mutta selvästi jakautuneet toimialoittain. Lappi hyötyy monipuolisesta elinkeinorakenteesta. Arktisen alueen kasvava strateginen merkitys, puolustussektorin hankkeet sekä energiantuotantopotentiaali teollisuushankkeineen luovat uusia tulevaisuuden mahdollisuuksia. Matkailu ja siihen kytkeytyvä rakentaminen sekä tietyt teollisuuden segmentit vetävät hyvin. Toisaalta muun muassa maailmantalouden tilanne ja heikot kasvunäkymät, geopoliittisen tilanteen vaikutukset mukaan lukien tullit, kaivos- ja energiaverotuksen muutokset sekä osittain kiristynyt kilpailu luovat epävarmuutta.

Kasvuyritysten määrä on lisääntynyt Lapissa painottuen erityisesti matkailualoille (majoitus- ja ravitsemistoiminta sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminta). Myös rakentamisessa ja logistiikassa kasvuyritysten määrän kehitys on ollut myönteistä. Kaupan alan kasvu tasaantui vuonna 2024. Teollisuudessa kasvuyritysten määrän kehitys on ollut maltillisempaa ja aaltoilevaa, mikä heijastaa toimialan suhdanneherkkyyttä.

Pk-yritysbarometrin mukaan Lapin yritysten kasvuhakuisuus on hiukan laskenut vuoden takaiseen verrattuna ja on hiukan valtakunnallista tasoa alhaisempi. Kasvua hillitsevät erityisesti työvoiman saatavuuden haasteet ja kysynnän epävakaisuus. Lähes neljännes pk-yrityksistä suunnittelee omistajanvaihdosta seuraavan 3–5 vuoden aikana. Tämä avaa potentiaalia kasvuyrittäjyydelle, sillä jatkajat ovat usein

kehittämishalukkaita, valmiita uudistamaan toimintaa ja tekemään investointeja. Jatkajien löytämiseksi ja omistajanvaihdosten edistämiseksi tarvitaan tukitoimia, jotta elinvoimaisten yritysten jatkuvuus turvataan, työpaikat säilyvät alueella ja yritykset saavat tukea kehittymisen ja kasvun vahvistamiseksi.

Lapin tavaraviennin arvo laski vuonna 2024 ja oli kaikkiaan 4,1 miljardia euroa. Vuonna 2025 vienti kääntyi kasvuun. Lapin osuus Suomen tavaraviennin arvosta on lähes 6 prosenttia, ja Lappi on maan kuudenneksi suurin tavaraviennin maakunta. Lapin vientiyritykset ovat valtaosin kotimaisten yksityisten tahojen omistuksessa, ja viennistä merkittävä osa perustuu teollisuuden ja kaivosalan suuryritysten toimintaan.

Viennin volyymit ovat melko vakaat, mutta maailmantalouden epävarmuus ja kysynnän haasteet pitävät näkymät yhä kaksijakoisina. Esimerkiksi Teräsyhtiö Outokumpu käynnisti viime vuonna 100 miljoonan euron uudelleenjärjestelyohjelman vastatakseen heikkoon ruostumattoman teräksen kysyntään ja aasialaiseen halpatuontiin. Agnico Eaglen Kittilän kultakaivoksen tuloksessa näkyy kullin hinnan nousu. Brp Finland Oy:tä on haastanut vähittäismyynnin heikkeneminen Skandinaviassa korkean inflaation ja korkojen vuoksi. Tapojärvi Oy:n liiketoiminnan näkymät ja markkinat ovat vakaat ja mahdollisuuksia yrityksen kasvulle on havaittavissa. Lappset Group Oy on raportoinut maailmantalouden epävarmuuden hidastavan viennin kasvua. Lapin matkailuvienti perustuu pitkälti pienten ja keski suurten yritysten liiketoimintaan, ja sen kehitys on ollut viime vuosina vahvaa. Matkailuviennin kasvua tukevat Lapin vahva vetovoima, saavutettavuuden parantuminen ja kansainvälisten markkinoiden vahva matkailukysyntä.

Lappilaisilla pk-yrityksillä on halua kehittää toimintaa ja investoida, mikä näkyy rahoituksen kysynnässä. Pk-yritysbarometrin mukaan rahoituksen saanti on ollut kohtuullista ja vain 2 prosenttia yrityksistä ilmoitti, etteivät saaneet hakemaansa rahoitusta. Pankkirahoituksen saatavuudessa on nähtävissä myös heikentymistä, mikä näkyy varovaisempina luottopäätöksinä ja kasvaneina omarahoitusvaateina. Erityisesti mikro- ja pienyrityksille yksityisen rahoituksen saaminen on aiempaa haastavampaa. Haettujen konkurssien määrä on Lapissa pysynyt kasvusta huolimatta maltillisella tasolla.

Matkailuklusteri on Lapin vahva ja nopeasti kasvava toimiala, jonka kasvu näkyy ympäri maakuntaa ja joka kasvattaa kapasiteettia usealla alueella yhtä aikaa. Talvi oli taas uusi ennätyskausi, jota haastoivat vaihtelevat luonnonolosuhteet, Hannes-myrsky, pitkä pakkasjakso ja toisaalta kevättalven aikainen lämpeneminen. Matkailualan kehityksen painopisteenä on ympärivuotisuus, jossa onnistuminen tuo ratkaisuja myös osaaaja- ja asuntopulaan.

Rovaniemen ja matkailukeskusten lukuisat uudet hotellit ja huoneistohotellit, Kemin matkailun ja jäänmurtajabisneksen merkittävä kasvu sekä Korouoman kävijämäärien kasvu Posiolla osoittavat, että matkailun kasvu on laaja-alaista ja globaali kysyntä jatkuu vahvana. Investoinnit lisäävät Lapin houkuttelevuutta ja pidentävät sesonkia. Samalla ne kuitenkin kuormittavat palvelurakenteita, reittejä, pysäköintiä, pelastustoimen valmiutta sekä matkailuympäristön kantokykyä.

Pitkällä aikavälillä sektorin suurimmat riskit liittyvät työvoiman saatavuuteen, asumisen kustannuksiin ja infrastruktuurin riittävyyteen, ellei julkinen puoli pysy kasvun tahdissa. Matkailun nopea kasvu ja vetovoima houkuttelee myös heikommilla valmiuksilla varustettuja yrityksiä muualta Suomesta ja ulkomailta hakemaan osuutta Lapin matkailutulosta.

Finnveran rahoituksessa matkailuinvestoinnit saavuttivat ennätysluvut vuonna 2025, ja kehitys kantaa osin myös vuoteen 2026. Alan hyvä kannattavuus vahvistaa investointihalukkuutta myös epävarmuuden keskellä. Joulupukin Pajakylässä voi parhaimmillaan jo tulevalla talvikaudella kohdata Muumi-hahmot Suomen toisessa ja maailman kolmannessa Muumimaailmassa, joka sisältää suunnitelmien mukaan myös muumiteemaista majoitusta. Markkina myös muuttuu: matkailijoiden varausikkunat lyhenevät ja yritysten lisääntyessä kilpailu asiakkaita kiristyy erityisesti aktiviteetti puolella.

Iskut Iranissa ja lähialueilla ovat saaneet alueen matkailijoita perumaan ja siirtämään varauksiaan, mutta kysyntä on syntynyt pientä vajetta jo paikannut. Matkailun kasvun rajat ja suunnitteilla oleva matkailuvero herättävät keskustelua puolesta ja vastaan. Myös lisääntyvä lyhyt vuokraustoiminta keskusteluttaa ja on saanut aikaan asuntopulaa, erityisesti Rovaniemellä. Nähtäväksi jää, tuoko valmisteilla oleva lainsäädäntö selkeyttä tilanteeseen.

Energiainvestoinnit ovat kriittisiä Lapin pitkän aikavälin kasvulle, sillä ne tukevat teollisuuden ja kaivosten uudistumista sekä mahdollistavat vety-, akku- ja prosessiteollisuuden kehittymisen. Tuulivoima on nousussa erityisesti Etelä- ja Keski-Lapin vahvuusalueeksi. Hankkeet sijaitsevat usein maantieteellisesti ja maankäytöllisesti haastavilla alueilla, mikä edellyttää sovittelua eri elinkeinojen kanssa ja välillä sekä suhteessa paikalliseen elämäntapaan.

Lapissa rakentamisen näkymät ovat edelleen koko maata valoisammat, ja erityisesti matkailu sekä puolustussektorin hankkeet pitävät alaa vireänä. Vilkas matkailurakentaminen näkyy investointeina, ja turvallisuuden vahvistaminen tuo lisää rakennus- ja infrastruktuurihankkeita eri puolille maakuntaa. Julkisten perusinfrainvestointien, kuten koulu- ja kampusrakentamisen, liikuntapaikkojen ja uimahallien, rooli on keskeinen työvoiman saatavuuden ja alueellisen vetovoiman varmistamisessa, jotta teollinen ja energiavetoinen kasvu voi realisoitua. Asuntorakentamisessa on näkyvissä elpymisen merkkejä, josta odotetaan helpotusta vuokra-asuntotarpeeseen.

Lapissa on käynnissä merkittäviä turvallisuusinfrastruktuurihankkeita, jotka liittyvät sekä sisäiseen turvallisuuteen että Nato-ajan huoltovarmuuteen. Rovaniemen uuden pääpoliisiaseman yli 60 miljoonan euron hanke on yksi merkittävimmistä julkisen sektorin uudistuksista alueella. Kyseinen hanke vahvistaa operatiivista kyvykkyyttä kasvavan matkailun ja kansainvälisen liikkuvuuden keskellä. Kemin Veitsiluotoon sijoitettava puolustusvoimien 3. logistiikkarykmentin varastointi- ja huoltokeskus kytkeytyy Nato-yhteensopivuuden vaatimuksiin ja Pohjois-Suomen logistisen verkoston vahvistamiseen. Vaikutukset ovat strategisia, vaikka henkilöstömäärä on aluksi pieni. Investoinnit vahvistavat alueellista valmiutta, huoltovarmuutta ja turvallisuuspainotuksia sekä toimivat tärkeinä vakauden ankkureina, jotka lisäävät myös yksityisen sektorin investointiluottamusta.

Lapilla on pohjoisen sijaintinsa ja erityisosaamisensa ansiosta mahdollisuus nousta drooniteknologian kärkiosaajien joukkoon. Tätä edistämään on perustettu Arctic Drone Operation Center (ADOC), jossa on mukana lähes 20 yritystä sekä tutkimus- ja kehittäjäorganisaatiota. Drooniosaaminen on tärkeää yhteiskunnallisen turvallisuuden kannalta, mutta tarjoaa myös taloudellisia kasvumahdollisuuksia. Lapissa drooniosaamista on kehitetty siviilikäytön tarpeisiin, soveltamisalueina muun muassa malminetsintä ja kaivostoiminta, metsäteollisuus, energia-ala, maa- ja porotalous, pelastus- ja etsintätehtävät, mittaus- ja kartoituspalvelut sekä kuvaus- ja elokuvateollisuus. Lapin ammattikorkeakoulussa käynnistyy syksyllä drooniteknologioihin ja autonomisiin robotteihin keskittyvä insinöörikoulutus monimuoto-opintoina sekä logistiikkainsinöörin koulutusohjelma, jotka ovat tärkeä lisä opiskelumahdollisuuksiin Pohjois-Suomen alueella.

Teollisuuden näkymät ovat tällä hetkellä kaksijakoiset. Samalla kun osalla yrityksistä menee vahvasti, osalla toimintaan liittyy lisääntyntä epävarmuutta. Osa yrityksistä on löytänyt uusia urakoita Ruotsin puolella, missä suurhankkeet tarjoavat jatkossakin mahdollisuuksia. TKI-toiminta (tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminta) on Lapissa varovaisessa kasvussa. Yrityksiä aktivoidaan TKI-toimintaan yrityskontaktoinnilla, yritysten välisten yhteistyöverkostojen kokoamisella sekä hakemalla oppeja kokenemmilta alueilta. Kemin kaivoksen kiertotalousekosysteemi -hankkeessa on tarkoitus rakentaa pitkän aikavälin malli, jossa kaivoksien sivuvirtoja voidaan hyödyntää teollisessa mittakaavassa ja luoda uutta liiketoimintaa niin kansainvälisesti kuin paikallisesti Lapissa.

Kaivosteollisuuden ja malminetsinnän lyhyen aikavälin vaikutukset Lappiin näkyvät tällä hetkellä epävarmuutena, investointien hidastumisena ja yritysten kustannuspaineiden kasvuna. Hallituksen veromuutokset, erityisesti kaivosmineraaliveron korotus ja energiaverotuksen kiristyminen, ovat heikentäneet kannattavuutta ja lisänneet riskiä kaivosten elinkaaren lyhenemisestä. Yritykset, kuten Outokumpu Oyj, Agnico Eagle (Kittilän kaivos) ja Boliden, ovat käynnistäneet ja toteuttaneet sopeutustoimia, joiden tavoitteena on hillitä kustannuksia heikentyneessä markkinatilanteessa. Lyhyellä aikavälillä tämä kehityskulku näkyy työmarkkinoiden epävarmuutena, alihankintaketjujen haavoittuvuutena ja investointien lykkääntymisenä. Malminetsintään suunnatut investoinnit muodostavat Lapille pitkän aikavälin potentiaalin, jonka realisoituminen riippuu toimintaympäristön ennakoitavuudesta ja kansainvälisestä rahoituksesta. Kaivostoimiala korostaa tarvetta selkeälle ja johdonmukaiselle sääntelylle, jotta investointipotentiaali ei murene ja etsinnän tuottama polku tuleville kaivoshankkeille säilyy.

Metalliteollisuuden kriittinen rooli Lapissa liittyy sen asemaan alueellisena veturitoimialana, joka ylläpitää laajoja alihankintaverkostoja, infrastruktuuria (satamat, rautatie ja sähköjärjestelmät), osaavaa työvoimaa ja viennin volyymeja. Metalliteollisuutta leimaavat kustannuspaineet, suhdanneherkkyys ja veromuutosten vaikutukset. Investointien hillitseminen ja tuotannon optimointi ovat osa toimintaympäristön kiristymistä, mikä näkyy myös kaivosalalla. Metalliteollisuus on jatkossakin alueen tukijalka, jota ilman vihreän siirtymän teollisuutta ei synny. Myös EU:n kauppapolitiikka ja Euroopan maiden puolustusbudjettien kasvaminen voi alkaa näkyä konkreettisina tilauksina ruostumattoman teräksen tilaukannassa. Kemin asema pohjoisen metsäteollisuuden ja logistiikan solmukohtana lisää merikuljetuksia, energia- ja kemikaalivirtoja sekä puuhuollon painetta koko Pohjois-Suomessa. Lyhyellä aikavälillä ala on kuitenkin altis suhdannevaihtelulle ja logistiikan kustannuksille. Metsäteollisuuden merkitys alueen työllisyydelle, satamaliikenteelle ja kemianteollisuuden sivuvirroille on kriittinen ja merkittävä.

Lapin maa- ja porotilat sekä kalastajat ovat tärkeässä asemassa ruokaturvan ja maaseudun varautumisessa. Maatilojen määrä on viime vuosina vähentynyt vauhdilla ja maatalous on keskittynyt Lounais- ja Etelä-Lappiin, mutta toistaiseksi toimivia tiloja on joka puolella Lappia. Myös Lapissa tilat kamppailevat taloutensa kanssa. Elintarvikemarkkinalain odotetaan oikaisevan markkinatilannetta ja parantavan maatalousyrittäjän asemaa ruokaketjussa. Maakunnassa näkyy nyt orastavaa toiveikkuutta ja maatilojen investoinnit ovat lähteneet kasvuun metsäkatoasetuksen aiheuttaman epävarmuuden jälkeen. Toisaalta pelkona on uusien konfliktien vaikutus muun muassa lannoitteiden ja polttoaineiden hintaan.

Porotalous on Lapin valttikortti kriisitilanteisiin valmistautumisessa: porot pärjäävät luonnossa ja poromiehillä on osaamista hankalissa luonnonoloissa selviämässä. Suurimmat haasteet tulevat porotaloutteen petomääräistä ja kilpailevasta maankäytöstä muun muassa kaivosten ja puhtaan energian hankkeiden kanssa sekä yhä enemmän ilmastonmuutoksen aiheuttamista ennakoimattomista luonnonolosuhteista. Porotaloudessa alalle saadaan kiitettävästi jatkajia – kiitos kasvaneen matkailun ja aitojen poroelämysten tarpeen.

Elinkeinokalatalouden näkymät ovat kohtuullisen hyvät ja kaupallisessa kalastuksessa on mahdollisuuksia uusille kalastajille. Kaupalliseen kalastukseen on sisävesillä tullut useita uusia kalastajia, investointitukia laitteisiin ja pyydyksiin on myönnetty runsaasti ja näkymät ovat hyvät. Inarinjärvellä siikakanta on erittäin vahva ja saalit ovat olleet runsaat. Inarin kaupallisten kalastajien ja matkailuyrittäjien välinen yhteistyö on Leader-hankkeen ansiosta lisääntynyt. Opastetut kelkkaretket kaupallisten kalastajien pyydysten kokemista seuraamaan ovat suosittuja. Lokan kalahallin laajennus on lisännyt kalan käsittelymahdollisuuksia. Merialueen kaupallisen kalastuksen tilanne on sen sijaan huonompi jatkuvasti lisääntyvän hyljekannan ja pienentyneiden lohikiintiöiden takia. Myös kalanviljelytuotanto on lisääntynyt investointien ansiosta.

Luonnontuotealalla tehdään jatkuvaa kehitystyötä muun muassa oppilaitoksissa uusien keruu-, varastointi- ja jalostusmenetelmien kehittämiseksi yhteistyössä alan yrittäjien ja alalle aikovien kanssa. Matkailu tarjoaa mahdollisuuksia luonnontuotealan mikro- ja pienyrityksille. Ala on viime vuosina kärsinyt ihmiskauppatapausten mainehaitasta ja Lapista vientiin menevät marjamäärät ovat laskeneet. Alueella toimivien mikroyritysten liiketoimintaan vaikuttaa silti enemmän kuluttajien rahankäyttö ja markkinointia onkin suunnattu aktiivisesti erikois- ja lahjatavaraliikkeisiin.

Työmarkkinoiden tilanne ja näkymät

Lapin 2020-luvun työllisyyskehitys on ollut koko maata parempi. Esimerkiksi vuodesta 2021 vuoteen 2023 työpaikkojen määrä lisääntyi ripeästi, yli 2 260 työpaikalla. Koko maata parempi seutukunnittain eriytyvä työllisyyskehitys on jatkunut vuosina 2024–2025. Matkailun kasvun myötä paras kehitys on ollut Tunturi- ja Pohjois-Lapin sekä Rovaniemen seutukunnissa. Työllisyysaste on ollut Lapissa koko maata korkeampi vuodesta 2023 alkaen ja työttömien osuus työvoimasta on jo pidempään alittanut koko maan keskimääräisen tason. Nykyään Lappi asemoituu työllisyyskehityksellään, aiemmasta poiketen, parhaimpien maakuntien joukkoon.

Vuonna 2025 Lapissa oli työttömiä keskimäärin runsas 8 200 henkilöä, lähes 400 edellisvuotta enemmän. Työttömien määrä kasvoi aktivointiasteeseen laskettaviin palveluihin osallistuvien vähenemisen myötä. Marraskuusta 2025 alkaen työttömyys on taas ollut laskussa verrattuna vuodentakaiseen. Alueelliset erot ovat kuitenkin huomattavia niin seutukuntien kuin kuntien välillä. Työttömyys on laskussa Rovaniemen, Torniolaakson ja Tunturi-Lapin seutukunnissa, mutta lisääntyy erityisesti Kemi-Tornion seutukunnassa. Työttömien osuudessa työvoimasta ero on kunnittain alimman ja korkeimman osuuden välillä jo yli 12 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaisten ja nuorten työttömyys on kehittynyt koko maata suotuisammin, eikä pitkäaikaistyöttömyyskään ole lisääntynyt Lapissa yhtä voimakkaasti kuin koko maassa.

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) alueellisen työmarkkinaennusteen mukaan Lapissa olisi työttömiä tänä vuonna keskimäärin 7 900 ja ensi vuonna 7 200. Ennusteen mukaan työttömyys laskee erityisen nopeasti Pohjois-Suomessa kasvaviin elinkeinoihin liittyvän vahvan talouskehityksen myötä. Lapin osalta ennuste on sangen positiivinen ottaen huomioon Lapin muita alueita myönteisemmän toteutuneen kehityksen. Työttömyyden arvioidaan alenevan, mutta ei ennusteen mittakaavassa.

Lähi-idän sotatilanteen pitkittyminen ja tuoreimmat muutosneuvotteluilmoitukset voivat heikentää kehitystä. Muutosneuvottelujen myötä kaivosalalla Outokummun Kemin kaivoksella ja Agnico Eaglen Kittilän kultakaivoksella henkilöstöä on jo vähennetty. Nyt muutosneuvotteluja käydään Bolidenin Sodankylän Kevitsan kaivoksella ja muutoksen kohteena on lähes 300 työntekijää. Vaikutukset ulottuisivat laajasti alihankintaketjuihin ja kunnan talouteen. Julkisella sektorilla yt-neuvotteluista ovat ilmoittaneet elinvoimakeskukset, KEHA-keskus ja Tulli. Hyvinvointialueen muutosneuvottelujen suorat vaikutukset työttömyyteen ovat toistaiseksi olleet maltillisia. Vaikka muutosneuvottelut eivät johtaisi merkittäviin irtisanomisiin, niillä on vaikutusta työvoiman rekrytointiin neuvottelujen aikana ja jälkeen. Vuoden 2027 osalta ennusteen toteutuminen edellyttää elinkeinoelämän vireyden jatkumista ja investointipotentiaalinen etenemistä toteutukseen.

Työvoiman saatavuus on edelleen keskeinen haaste ja merkittävä kasvun este Lapissa. Asuntopula vaikeuttaa sekä vakituisen että kausiluontoisen työvoiman saatavuutta ja pysyvyyttä ympäri Lappia. Rekrytointiongelmia koki viime vuonna joka toinen työvoimaa hankkineista toimipaikoista. Työvoiman saatavuus ja kohtaanto –raportin tunnistamien työvoimapula-ammattien määrä ei ole Lapissa vähentynyt koko maan mittakaavassa. Lapissa työvoimapula-ammatteja on tuoreimman tiedon mukaan runsas 20,

mikä on kaksinkertainen määrä koko maahan verrattuna. Työvoiman saatavuushaasteita on eniten matkailualalla sekä liiketoiminnan ja hallinnon ammateissa, mutta yksittäisiä myös muilla toimialoilla, muun muassa varhaiskasvatuksen opettajat.

Hyvinvointialueen tiukan taloustilanteen, arviointimenettelyn ja palvelurakennemuutosten myötä sosiaali- ja terveysalan työvoimapula on hellittänyt, ainakin tilapäisesti. Ruotsi on aktivoitunut suomalaisen hoitohenkilökunnan rekrytoinnissa, mikä voi tulevaisuudessa vaikeuttaa työvoiman saatavuutta Lapissa. Myös työvoiman eläköityminen lisää työvoiman tarvetta. Yrittäjien eläköitymiset tulevat näkymään yritysten ja työpaikkojen määrän vähenemisenä, mikäli yrityksille ei löydy jatkajia.

Kansainvälisten osaajien rekrytointi Lappiin on lisääntynyt edelleen ja kasvaa johtuen matkailun kausiluonteisista työvoimatarpeista monille muillekin aloille. Työlupien määrä on jatkanut nousujohteista kasvuaan. Vuonna 2025 Lappiin haettiin yli 2 000 eri perusteista työlupaa ja niitä myönnettiin lähes 2 000, mikä mukailee ennätysvuoden 2024 määriä. Työlupia myönnettiin eniten palvelu- ja myyntityöntekijöille (erityisesti matkaoppaille) ravintola- ja suurtaloustyöntekijöille sekä tarjoilijoille. Rakennusalan ja teollisuuden työluvuissa korostuu sähkö- ja elektroniikka-ala sekä metalli- konepaja- ja valimotyöntekijät.

Kansainvälistä rekrytointia edistävien verkostojen toiminta ja yhteistyö, työvoimatarpeen ennakointi sekä tulevaisuuden rekrytointitarpeiden tarkastelu nähdään entistä tärkeämpänä. Teollisuuden, rakentamisen ja vihreän siirtymän investointien odotetaan lisäävän työvoiman tarvetta. Työnantajien, kv-rekrytoinnin toimijakentän sekä elinkeinoelämän toimijoiden yhteistyöllä tunnistetaan toimialoja ja ammatteja, joissa kansainvälinen rekrytointi voi täydentää kotimaista työvoiman tarjontaa ja lieventää osaajapulaa tukien alan kasvutoimia. Kansainvälisten opiskelijoiden pitovoima-, asettautumispalveluita ja työllistymistä edistetään Pohjoisen ja Itäisen Suomen ohjelmasta rahoitettavalla Stay with us -hankkeella yhdessä Lapin korkeakoulukonsernin, Itä-Suomen yliopiston, Savonia AMK:n sekä Itä-Suomen ja Lapin elinvoimakeskusten yhteistyöllä.

TE-palvelu-uudistuksen merkittävyys huomioiden muutoksesta on selvitty työllisyysalueilla kohtuullisen hyvin ja kokemukset uudistuksesta ovat olleet pääosin positiivisia niin työllisyysalueiden, kuntien kuin asiakkaiden näkökulmasta. Alueen sekä henkilö- ja yritysasiakkaiden tuntemus on lisääntynyt. Rahoitusmalli koetaan kuntien taloutta ja palvelujen järjestämistä haastavana. Asiakkaille tarjottavien lakisääteisten palvelujen kirjo on kaventunut ja palveluja on myös tarjolla vähemmän kuin aiemmin.

Kunnat seuraavat aktiivisesti työllisyysalueiden toiminnan vaikuttavuutta ja hakevat osin vielä omaa rooliaan työllisyyden hoidossa. Ne voivat tehdä toisistaan poikkeavia ratkaisuja esimerkiksi ei-lakisääteisten palvelujen tarjonnassa tai työllisyysnäkökulmien huomioimisessa kuntien muussa toiminnassa, kuten investoinneissa tai hankinnoissa. Työllisyysalueet ovat tunnistaneet tarpeen tehdä yhteistyötä kohtaannon sekä palvelujen saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Tiivis työllisyysalueiden yhteistyö alueen oppilaitosten kanssa on tuonut koulutuksiin ketteryyttä ja tarvelähtöisyyttä.

Kehityssuuntia koskevat arviot

Taulukoiden arviointiasteikko:

(++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

Lapin maakunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä	+	0	+
Työvoiman saatavuus	0	0	-

Itä-Lapin seutukunta Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla ja Savukoski	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0	0	0
Työttömyyden määrä	0	0	+
Työvoiman saatavuus	0	-	0

Kemi-Tornion seutukunta Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola ja Tornio	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	0	+
Työttömyyden määrä	-	0	+
Työvoiman saatavuus	+	0	-

Pohjois-Lapin seutukunta Inari, Sodankylä ja Utsjoki	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä	0	0	0
Työvoiman saatavuus	0	+	0

Rovaniemen seutukunta Ranua ja Rovaniemi	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	++	+	+
Työttömyyden määrä	+	0	0
Työvoiman saatavuus	0	+	+

Torniolaakson seutukunta Pello ja Ylitornio	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	++	++
Työttömyyden määrä	+	+	+
Työvoiman saatavuus	0	0	-

Tunturi-Lapin seutukunta Enontekiö, Kittilä, Kolari ja Muonio	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä	+	+	+
Työvoiman saatavuus	0	-	-

Julkaisun sivuilta 185-203 on kartat alueiden kehityssuunta-arvioista. Karttojen kehityssuuntia koskevat arviot kertovat maakuntien ja seutukuntien kehityksestä suhteessa kyseisen alueen tilanteeseen.

Ote julkaisusta:
KEHA-keskuksen julkaisuja 3/2026

Linkki: Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2026 (pdf)